

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Revnejši sloji in žitne špekulacije.

Kolikor je dosedanje popisovanje žitnih zalog dognalo, na Dolenjskem ni ravno premalo kruha v zalogi. Pri varčnem uživanju se bo še lahko shajalo, tudi če bo vlada upravičenim željam našega kmečkega ljudstva ustregla in določila večjo količino kruha za kmečko osebo na dan.

Torej premalo kruha ne bomo imeli na Dolenjskem; vendar nas pa mora biti strah za revnejše sloje. Kaj pomaga siromaku, ki je komaj v mirnih časih s svojimi malimi dohodki s svojo obilo družino shajal, če je na Dolenjskem za sedaj še toliko žita, če ga pa kupiti ne bo mogel s čem. Kaj mi pomaga, če mi moko tudi ponujajo, a je trikrat dražja, kakor je bila poprej; če sem poprej lahko z istim denarjem kupil za svojo družino tri kilograme, morem kupiti sedaj komaj enega in družina je za dva kilograma moke oškodovana.

Seveda premožnejšim slojem je vse eno. Samo, da se le žito dobi; kaj njemu, če ga mora trikrat dražje plačati, saj ga ima s čem. Premožnejši torej — ker je zaloga tukaj — ne bodo lačni; kaj bodo pa revnejši? Na te, se nam zdi, da se je popolnoma pozabilo. Poprej so bili še vsaj maksimalni tarifi, v veljavi, katerih sicer večinoma žalibog vsled premale energije merodajnih faktorjev nikdo držal ni, a vsaj malo so vendar zavirali prehitro dviganje cen. Sedaj je pa vlada, kakor izvemo, odpravila kar na mah vse najvažnejše tarife.

Sedaj je zopet dviganje cen do poljubne višine mogoče. Kakor smo na večjih krajih zvedeli, so baje tudi žitne kupčije ravno po proglasitvi zapore, osobito ta teden bile posebno žive. Zvedeli smo celo, da so nekateri priznani prekupci z moko, ki imajo dovolj močne žitne in močne zaloge doma, pokupili zunaj, kar se je dalo, in cene dvignili zopet za več kron. Ali so ti trgovci imeli oblastveno dovoljenje ali ne, ne vemo, vemo pa, da se to ne bi smelo goditi, ako se smatra žitno zaporo sploh za resno. Sedaj nam bodo še zadnje zaloge žita pokupili prekupci in kmalu bodo ti s polnimi zalogami cene nagnali do take višine, da bodo revnejši sloji pri vsem tem morali lakoto trpeti.

Človek se mora kar za glavo prijeti, kako se korakoma tira revnejše sloje brezvestnim oderuhom v pest. Če se je dognalo, da je žita dovolj, še vendar ni bilo nikakega povoda, tarife odpraviti in trpeti, da nekateri prekupci vkljub žitni zapori še naprej z oderuškim pokupovanjem dvigajo cene! Če je dovolj žita, bi bilo ravno na mestu, da normalna cena obvelja; sedaj vidimo pa ravno nasprotno. Ali res niso mogli merodajni faktorji nobenega družega izhoda najti za preživljanje ljudstva, kakor, da so ga zopet izročili prekupcem na milost? Ali je to res v teh težkih časih najpripravnejši način?

Pozivamo merodajne kroge, naj že vendar enkrat naredo konec večnim špekulacijam z vsakdanjim kruhom. Naj se vendar še vsaj te zaloge, ki so še sedaj na razpolago, ohranijo za revno ljudstvo, ki že itak teh cen ne more več zmagovati. Naj se vendar vsaj te zaloge izroči

občekoristnim zavodom in občinam, da jih pravično, brez vsake špekulacije, prodajo revnejšim slojem.

Saj je dosedaj ravno ta večna nesigurnost, kaj bo vlada s tarifi in zaporo ukrenila, na marsikak občekoristen zavod in občino vplivala, da ni upala snovati nikakih zalog za revnejše ljudstvo. Če so že v mirnih časih vrata krušnemu oderuštju odprta, naj se vsaj v sedanjem času ne dopuste špekulacije z vsakdanjim kruhom.

Spomladanski dopusti.

Dopusti se bodo dajali samo onim vojakom, ki opravljajo recimo varnostno službo pri železnicah in drugih javnih napravah, ali služijo pri nadomestnih četah doma in pa rekonvalescentom, t. j. takim vojakom, ki so prestali že boje in rane in sedaj okrevali po raznih zdraviliščih in čakajo popolnega ozdravljenja.

Za dopust pa je treba prositi pri svojem neposrednem poveljstvu. Za tak dopust lahko prosi vojak sam ali pa njegovi domači potom okrajnih glavarstev. Dopust pa da edinole oddelkovo poveljstvo in sicer največ za 14 dni. Dobili bodo dopust predvsem samostojni poljedelci, v drugi vrsti njihovi domači, ki so dosedaj doma pomagali pri kmetijstvu, in v zadnji vrsti pa nesamostojni poljedelski delavci.

Ker je namen ta, da se res kmalu opravi vse potrebno spomladansko delo, zato bodo občine morale strogo nadzirati, da bodo vojaki na dopustu res pridno delali. Kdor bi doma pohajkoval ali se po končanem dopustu zopet ne vrnil v vojaško službo, bo strogo kaznovan.

Posamezni poljedelci ali pa tudi občine lahko pri okrajnem glavarstvu prosijo, da se jim pošlje na delo delavske partije do 20 mož, za katerih stanovanje in hrano imajo te občine ali posamezni gospodarji skrbeti v toliki meri, kakor se to godi pri kvartiranju vojaštva.

Vsaka družina naj pravočasno premisli svojo potrebo in zaprosi, da dobi dovolj delovnih moči.

Šolska mladina za poljska dela.

Deželni odbor je sporočil c. kr. deželnemu šolskemu svetu nasvet, da naj odločuje o vprašanju, v kateri meri naj se pritegnejo učenci in učenke ljudskih in ponavljalnih šol k poljskim delom za vsako šolsko občino v krajni šolski svet, ki mora vpoštevati tozadevni poziv županstev. Po za celo deželo veljavni odredbi, ki naj v kratkem izide, naj imajo krajni šolski sveti zlasti od 1. aprila 1915 pravico:

Šolski pouk v ljudskih šolah in ponavljalnih šolah zaključiti v celoti ali samo v posameznih razredih in

začasno razpravljati za svoj šolski okoliš določbe o šolskih zamudah.

Glede meščanskih šol naj se podobno odločuje v c. kr. okrajni šolski svet, ki je isto tako dolžan, vpoštevati tozadevne predloge županstev.

Glede srednješolskih učencev od kmečkih staršev naj se dopusti oprostitev od šolskega pouka od 1. aprila dalje na predlog županstva občine, kjer je učenec doma. Oprostitev naj pristojna ravnateljstvu, v slučaju pritožbe pa dežel. šol. svetu.

V vseh slučajih oprostitev za to šolsko leto naj sprejmejo učenci takoj izpričevalo za celo šolsko leto.

Gotovo bo dež. šolski svet te času primerne in koristne nasvete sprejel v celem obsegu.

Podmorska vojska proti Angliji.

Podmorski čolni uničili do 100 milijonov kron blaga. Predsednik neke velike angleške zavarovalnice je izjavil, da so podvodni čolni povzročili Angležem do zdaj približno 100 milijonov kron škode.

Angleži potopili nemški podmorski čoln. Angleška admiraliteta naznanja, da je potopila neka angleška torpedovka nemški podmorski čoln „U 5“ blizu Doverja. Posadko so rešili.

Belokranjski - vestnik. -

Koliko dni potrebuje pismo iz ruskega ujetništva? Jožef Pečarič, posestnik v Draščih pri Metliki, je pisal svojemu bratu, župniku v Podkrajju nad Vipavo, iz mesta Počinki, gubernija Nižegorod, v Rusiji, kjer se nahaja v ujetništvu. Pismo je bilo odposlano 15. decembra 1914, a je dospelo na svoje mesto 1. marca 1915, torej je potovalo celih 75 dni. Dolga pot!

Iz Adlešič 4. marca. Zadnji čas smo izvedeli zopet o dveh naših ranjencih, o Mat. Adlešiču iz Vrhovec h. št. 9 in o Jan. Šegina, posestniku iz Fučkovec h. št. 10. Prvi je pisal svoji ženi 24. febr. to-le pismo, cenzurirano, ki nam obenem kaže, koliko trpijo naši ubogi vojaki v zimski vojski. Piše: „Naznanjam Ti, da sem dobil od Tebe dvoje pisem še jan., ali jaz Tebi nisem mogel odpisati, ker smo morali iti ravno takrat na vlak in smo se vozili 4 dni in 4 noči. Šli smo v drugo stran Galicije in tam smo zašli v strašno velike hribe. Bil je sneg debel 2 metra in smo morali iti počasi čez hribe, pa smo morali prej sneg odmetati, ker nismo mogli iti naprej. Odmetali so ga pa tudi ženske in deca in vsi, kjer je bil kdo živ. Hodili smo čez te hribe en teden in cel teden nismo videli ne hiše ne ležišča med temi strašnimi hribi. Tam je bila strašna zima. Našim vojakom so noge zmrzile in zdaj morajo iti v bolnišnico. Na stotine je takih, ki so zdaj z menoj v bolnišnici. Ali jaz sem srečen, da niso meni noge zmrzile, ker bi lahko brez njih ostal, kakor se tega zdaj tu v špitalu dosti zgodi... Dam Ti tudi znati, da sem bil ranjen 3. febr. v desno nogo nad kolenom. Krogla je šla na eni strani notri, na drugi ven in je šla samo skozi meso in ni kosti nič ranila. Ne boli me nič in je rana le mala.

Povej tudi ženi Janeza Šegina, da je bil tudi on ranjen in sicer 1. febru. arja. Ali on je pa težko ranjen in to v desno roko in v levo nogo. 7 dni sva bila skupaj v bolnišnici, a zdaj sva se razdelila na vlak, ko sva se vozila sem iz Madjarskega, iz Debrečina“. To pismo je pisal iz bolnišnice v Piseku na Češkem, kjer zdaj leži. Jan. Šegina pa leži v neki bolnici na Dunaju.

V Moh. družbo se je upisalo letos pri nas 73 udov, 10 več od lani, od teh

več na novo. Tudi „Domoljub“ ima več naročnikov, odkar je vojska.

Italija pred odločitvijo.

Razni listi izvajajo: V protislovju z Anglijo zahteva korist Nemčije in Avstro-Ogrske, da se razširi Italija v Sredozemskem morju. Želimo celo, da postane Italija, za kar jo je določila narava: glavna velesila v Sredozemskem morju. Ljubosumnosti na Italijo ni zapaziti ne na avstro-ogrsk in ne na nemški strani. Izkušnja je naučila Italijo, da se ob vseh svojih upravičenih stremljenjih lahko zanaša na dostojnost Nemčije in Avstro-Ogrske.

Italijansko časopisje resno razmotriva, kaj da nastane, če bi padle Dardanele. Večji del časopisja sodi, da se je Rusija glede na dardanelsko vprašanje sporazumela z Anglijo in s Francijo. Očividno so se zavezniki med seboj že sporazumeli za slučaj, če premagajo Dardanele. Ta sporazum obstoja pač v tem, da bo imelo rusko brodovje prosto pot iz Črnega morja v Sredozemsko morje. To pa pomeni novo ravnotežje v Sredozemskem morju in obratno, kar mora Italija natanko prevdariti.

Ministrski predsednik Salandra je pri nekem banketu v Gaeti izjavil: Pripravljenost brez potrebnega miru in vzgoje bi bila za dobrobit in velikost dežele brez koristi. Jaz ostanem na svojem mestu in bom vestno storil vse, kar se bo izkazalo za potrebno, da se privede deželo iz sedanjih težkoč do nove moči in velikosti.

Dopisi.

Iz ruskega ujetništva se je oglasil novomeški paznik Franc Krampelj. Svoji ženi piše med drugim: . . . Tu je zelo dolgočasno. Bog zna, kolikrat na dan mi pohite misli čez širno daljavo v drago domovino v krog mojih dragih! Koliko sem prečul noči! Daj Bog skoro mir! Najsrečnejši sem, kadar zaspi in sanjam od Vas!

Denarja nimam; tudi če si mi kaj poslala, ne bodem nikdar prejel. Saj še pisma ne dobim, koliko manj denar. Ako hočem Tebi pisati, moram prodati kruh. Bog daj, da bi le zdravi ostali Vi, dragi domači, in da bi se še kedaj zdravi sestali! Vse drugo bode že kako.

Franc Krampelj, Kriegsgefangener Jaroslavska gubernija, Uglič — Rußland.

Št. Peter. Zadnje dni so se oglasili zopet štirje občani iz ruskega ujetništva. Janez Blažič iz Mačkoveca je bil ujet 19. oktobra. 19. novembra je poslal svoji ženi pismo iz Tjumenja v Sibiriji. Pismo je došlo 6. marca. Ujetnik se pohvali, češ: dela nič, jesti dosti! — Po več mesecih se je oglasil Ivan Kramar iz Lutrškega sela. Biva kot ujetnik v Skobelevu v Turkestanu, v azijski Rusiji. V pismu sporoča, da je istotam ujet tukajšnji župljan Matija Žitnik iz Štravberka. — Pet mesecev ni bilo nobenega glasu o Ivanu Rak, sinu tukajšnjega organista. Tudi on se je oglasil kot ujetnik iz Tjumenja v Sibiriji. Do sedaj je naših župljanov ujetih na Ruskem sedem. A pogreša se jih že dlje časa še mnogo.

Iz Št. Jerneja. Bije se vesoljna vojska v Evropi — in Bog daj, da bi naša država kmalo premagala in ponižala sovražnika.

Tudi pri nas smo imeli vojsko, pa le proti grehu, nekak vojni misijon. Prišli so v petek, dne 26. februarja t. l. štirje č. gg. lazaristi iz Ljubljane, ki so takoj drugi dan pri šolski mladini vojsko zoper greh napovedali, ter jo podučevali v verskih rečeh, spovedali in drugi dan skupno obhajali. Udeležba je bila velikanska. Čez teden so imeli zjutraj in popoldne lepe, poučljive govore ter opominjali vernike: vrni se človeštvo k svojemu Bogu! — Veliko faranov so zopet z Bogom spravili. V petek popoldne je pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom duhovščina krstno obljubo z verniki ponovila in prosila odpuščanja Boga za pohujšanje in razžaljenje. Bil je pretresujoč trenutek; ljudje v cerkvi so kar ihteli od prevelike ganjenosti. — V nedeljo popoldne je bila procesija z Najsvetejšim ob ogromni udeležbi ljudstva. Organist g. Mihael Bregant je dobro izvežbal pevski zbor, ki je razun drugih lepih pesmi pel še posebno ono misijonsko od „Misijonskega zvona“. To pesem je pred 50 leti uglasbil (komponiral) nepozabni č. g. Andrej Vavken, nadučitelj, posestnik, ključar, trgovec, itd. itd., v Cerkljah na Gorenjskem, ki pa že več let v črni zemlji počiva.

Vsa čast in hvala pred vsem gospodom lazaristom in gg. župnikom iz Škocijana, Belecerkve in Kostanjevice, ki so prišli pomagat. Posebna čast in hvala pa gre tudi našemu č. g. župniku, duh. svétniku Lésjaku, da je oskrbel tako lepo versko prireditvev.

Na južnem bojišču.

Nalezljive bolezni v Srbiji. Srbske „Radničke (delavske) novine“ pišejo o legarju, razsajajočem po Srbiji, tako-le:

„Kar je veliko strašnejše od brzo-strelnega topa, to je legar. Kar je še večji sovražnik od pravega na bojnem polju, to je nalezljivost. Obstoje še večje bitke, kakor so bile one pri Cerju, Krupanju in pri Ljiču, to je vojna v bolnišnicah po mestih: Niš, Valjevo, Skoplje, Štip, Prilep in drugod. In tako pride, da je danes nevarnejše biti človeku predmet ljubezni naše domoljubne vlasti, kakor pa predmet sovražstva avstrijskega generalnega štaba. — Danes so v ozadju te grozne bolezni tisti, kateri so v okopih, a pred najstrašnejšim sovražnikom (pegastim legarjem) stoje tisti, kateri so sicer za hrbtom armade.“

Razširjenje pegastega legarja na Srbskem. Srbski uradni viri priznavajo veliko razširjenje pegastega legarja na Srbskem. Smrtnih slučajev je na dan 50 do 60. Doslej je umrlo 53 srbskih zdravnikov.

Vojska z Rusi.

Brezuspešni ruski napadi. — 1500 Rusov ujetih. Južno od Avgustova so se ponesrečili ruski napadi s težkimi izgubami za sovražnika. Istotako zahodno od Przasnysza in vzhodno od Plocka ter pri Rawi. Ruski sunki iz okolice Nowe-Miasto (ob reki Pilici) niso imeli nobenega uspeha. Število tam ujetih Rusov znaša 1500 mož.

Bukovina popolnoma prosta Rusov. „Az Est“ poroča 4. marca: Iz Gerehumore prihaja poročilo, da so naše čete zadnji od Rusov zasedeni kot Bukovine ob Prutu popolnoma očistile sovražnika. Rusi so poizkušali najprej pri Cernawki (severno od Černovic blizu ruske meje) ustaviti prodiranje naših čet, toda zaman. Naše patrolje poizvedujejo že v bližini Dnjestra. Veliko znakov kaže, da se boje Rusi vpada naših čet v Besarabijo, kajti po izjavah obmejnih straž napravljajo ob meji utrdbe.

Avstrijske in nemške čete. Francosko vojno ministrstvo je izdalo razporedbo sovražnih čet, v kateri pravi med drugim: Vsega skupaj razpolagajo Nemci na ruski fronti s 30 armadnimi zbori, k čemur pride še 22 zborov avstro-ogrskih čet. Na francoski fronti imajo Nemci 47 zborov in to število se od septembra sem ni izpremenilo.

Silen snežni metež v Karpatih. Vojni poročevalci poročajo 6. marca: V Karpatih zopet zelo močno sneži. Snežni meteži ovirajo vojaške operacije in izključujejo premikanje čet.

Obstreljevanje Osovjeca. Petrogradski listi poročajo, da Nemci nadaljujejo z obstreljevanjem fortov trdnjave Osovjeca z 42 cm topovi. Ruski cement je pa zelo trden in trdnjava krepko odgovarja sovražniku.

Več uspehov na Rusko Poljskem in in v zahodni Galiciji. — Velike ruske izgube v Karpatih. Uradno se poroča 8. marca. V Bojih na Rusko Poljskem, ki še trajajo, smo večkrat dosegli uspehe. Sovražnika smo s težkimi izgubami vrgli iz več prednjih oporišč in strelskih črt.

Enak uspeh je imel kratek sunek naših čet na fronti v zahodni Galiciji, kjer smo na prostoru pri Gorlicah predrli dele sovražnih strelskih črt in po krvavem boju osvojili nek kraj. Več častnikov in nad 500 mož smo ujeli.

V Karpatih se trdovratno bojujejo. Pri Lupkowu so Rusi včeraj popoldne napadli z močnimi silami. Z novimi ojačenji so se razredčene črte sovražnika vedno izpopolnjevale in z vsemi sredstvi gonile naprej; kljub težkim izgubam se je napad trikrat približal našim postojankam. Vsakokrat pa se je zadnji naskok Rusov z uničujočimi izgubami razbil ob naših ovirah. Stotine mrtvih leži pred našimi postojankami. Na nekem drugem delu bojne črte so naše čete po odbitih ruskih napadih nenadno prešle k napadu in osvojile neki vrh, katerega je imel sovražnik dosedaj močno zasedenega. Ujele so vnovič 10 častnikov in 700 mož. Tudi na neki sosedni višini smo ujeli 1000 Rusov.

V jugovzhodni Galiciji je bila močna sovražna konjenica, ki je proti nekemu krilu naših postojank osamljeno nastopila, občutno poražena.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Četrta ofenziva zaveznikov na Francoskem. Na črti Amiens-Arras-Bethune-St. Omer se vrši popolnoma nova razporedba zavezniških čet. V nov ofenzivni načrt, ki ga je napravil general Castelnau, stavijo Francozi največje upe. Med Nieuportom in Arrasom je pripravljenih 2 milijona vojakov in še vedno prihajajo od juga nove čete. Skozi Hazebrouck se je en sam dan peljalo 400 topov in 150 oklopnih avtomobilov, med topovi so tudi moderne baterije, ki so za las podobne avstrijskim.

Nemci potopili francosko ladjo in zavzeli višino pri Loretto. Neki francoski parnik, ki je vozil streljivo, določeno Nieuportu, je zavozil vsled pomote pijane posadke v Ostende, kjer so streljali nanj. Parnik se je potopil. Ranjeno posadko so rešili. — Nemške čete so zavzele sovražnikove postojanke v širini 1600 metrov na vrhu Loretto. Ujetih je bilo 8 fran-

coskih častnikov in 558 Francozov, zaplenjenih 7 strojnih pušk in 6 manjših topov. Opoldne so odbili sovražnikove protinapade.

Turška vojska.

Boj za Carigrad. Rusija je že od nekdanj gledala s poželjivimi očmi na turško prestolico Carigrad in dardanelsko morskorožino, že od nekdanj si je prizadevala na vse kriplje, da bi spravila Carigrad in Dardanele, ki ovirajo prosti izhod ruskih vojnih in trgovskih ladij v Sredozemsko morje, pod svojo oblast. Toda vsa dosedanja njena prizadevanja so bila brezuspešna. Carigrad in Dardanele so čuvali kot dragocen biser največji tekmeči Rusije — Angleži, ki bi istotako radi gospodovali nad Carigradom in Dardanelami. Toda v sedanji svetovni vojski se je izpremenil ves položaj. Kakor znano, primanjkuje Rusiji zlasti topov, katerih bi mogla dobiti v zadostnem številu edino le iz Francije, Anglije in Amerike skozi Dardanele v Črno morje. Toda to je izključeno, dokler ima Turčija v Dardanelah kaj govoriti. Da uresniči Rusija svoje stare želje po Carigradu in Dardanelah, je smatrala sedanji vojni položaj za ugoden ter pritisnila z vso silo na Anglijo, naj se ta odpove svojim željam po Carigradu ter prepusti Carigrad in Dardanele Rusiji. Z dolgim obrazom je morala Anglija vgrizniti v to kislno jabolko, ker je Rusija dala razumeti, da bi sicer ustavila vse svoje prodiranje v Nemčijo. Nadalje je zahtevala Rusija od Anglije, da mora njeno vojno brodovje, združeno s francoskim, takoj začeti obstreljevati Dardanele, prodrati pred Carigrad in prisiliti Turčijo, da opusti sovražnost proti Rusiji. Rusija bi bila vsled tega močno razbremenjena in bi mogla svoje čete poslati iz Kavkaza proti Nemčiji.

Ponovno obstreljevanje Dardanel. Dne 3. marca je sovražnikovo brodovje nad 600 krogelj izstrelilo. Streljanje ni učinkovalo. Sovražnikove ladje so bile večkrat zadete. Ponoči so poizkušale sovražnikove torpedovke vdreti v morskorožino, a turške baterije so jih prisilile, da so se morale umakniti.

Poškodovane ladje pred Dardanelami. Angleške linijske ladje „Queen“, „Elisabeth“, „Irresistible“, „Agamemnon“ in francoska ladja „Suffren“ so težko poškodovane. Neka angleška ladja je vsled obstreljevanja pričela goreti. Iz Soluna se poroča, da je bila angleška križarka „Zephir“ pred Dardaneli nevarno poškodovana. V Solun so pripeljali 150 ranjencev, ki jih prepeljejo na Malto.

Pet dardanelskih fortov porušenih. Dunaj, 5. marca. Francoska poročila pravijo, da je dosedaj porušenih pet dardanelskih utrdb. Sovražno brodovje je prodilo do Čanaka.

Turki zapro Dardanele z razstrelivom. Listi poročajo, da so Turki zasedrali v severnem delu Dardanel štiri velike

parnike, ki so najbrže napolnjeni z razstrelilnimi snovmi. Če se posreči, česar pa ne pričakujejo, da zvezno brodovje premaga utrdbe, je vse pripravljeno, da razstrele te ladje, ki bi popolnoma zaprle Dardanele.

Nova turška ofenziva na Kavkazu. Po kratkem odmoru, ki je nastal vsled debelega snega, so Turki zopet pričeli z ofenzivo na Kavkazu. Zasedli so vas Lacköi in zaplenili veliko orožja. Rusi se korakoma umikajo proti Batumu.

60.000 mož pripravljenih za Dardanele. Z raznih grških otokov poročajo, da so se vozili mimo transportni parniki s četami in s topovi. Pred Dardanelami se nahaja že angleško-francoski izkrcevalni zbor 60.000 mož; dve diviziji tvorijo Avstralci, dve Senegalci. Četam poveljuje d'Amado.

Turška poročila o obstreljevanju Dardanel. Glavni stan poroča 6. marca: Včeraj pozno zvečer je poskušalo sovražno brodovje med hudim ognjem v okolici Seddilbahr in Kumkale izkrcati svoje čete. Izpočetka smo sovražniku pustili, da je izpeljal to akcijo, nato smo pa napadli. 80 sovražnih vojakov, ki so se izkrcali pri Seddilbahru, je pobegnilo na svoje čolne in se umaknilo. Njihove izgube znašajo 20 mrtvih in ranjenih.

Na drugi strani so pregnali 400 sovražnih vojakov, ki so se izkrcali pri Kumkale. Imeli so približno 80 mrtvih. Naše izgube znašajo pri obeh spopadih 6 mrtvih in 26 ranjenih.

Po včerajšnjem neuspehu se je sovražno brodovje razdelilo v več oddelkov in obstreljevalo brez uspeha Dikili, Sarmaak in Avialik, odprta, neznatna pristanišča ob Egejskem morju.

Ker so naše baterije poškodovale neko francosko in neko angleško oklopnico, so se sovražne ladje popoldne ob 3. uri 15 minut umaknile in ustavile ogenj. Naše baterije pa niso prav nič trpele.

Domače in tuje novice.

Cesarskim svetnikom imenovan je g. Franc Koderman, vpokojeni c. kr. pisarniški ravnatelj pri tukajšnjem okrožnem sodišču. Izredno vestnemu in marljivemu uradniku, ki je izgubil v sedanji vojski edinega sina na bojnem polju, iskreno čestitamo, želeči mu, da bi zasluženi pokoj užival prav dolgo med nami v zdravju in zadovoljnosti.

Vojaške vesti. C. kr. nadoficijal v p. M. Molé v Kandiji ima dva sina v vojni. Dr. Rudolf Molé, profesor na liceju v Ljubljani, je res. poročnik 16. domobr. polka v Krakovu, prideljen vojnemu brodovju na Visli. Te dni je od višjega vojnega poveljstva dobil pohvalo radi izvrstnega službovanja in neustrašenosti pred sovražnikom. Predlagan je tudi za večje odlikovanje. — Drugi sin, dr. Vojeslav Molé, c. kr. konservator, pa je v ruskem ujetništvu. Dne 1. februarja je pisal očetu iz Borkija, gubernija Tomsk v Sibiriji, da je zdrav in želi priti kmalu v domovino.

Vsi tisti dijaki, ki hočejo za enoletno prostovoljno vojaško službo položiti dopolnilni izpit, naj se zgledajo, preden naredijo prošnjo, pri najbližnjem dopolnitvenem okrajnem poveljništvu, da dobijo potrebna navodila. Vprašanja, ki se stavijo na višja poveljništva, so brez pomena in ne otežkujejo samo poslovanja, ampak zavlačujejo tudi reševanje, ker se vsa taka vprašanja odstopijo najbližjemu dopolnitvenemu okrajnemu poveljništvu.

• **V cesarici Elizabete bolnico** je zadnji teden dospel večji oddelek vojakov-okrevalcev. Med njimi je mnogo Hrvatov in Rumanov. Slovenci so zdaj v oskrbi naslednji: Plantan Anton iz Stranskevasi, črnovojnik dom. pešpolka št. 27, 5. stotn.; Nosé Franc, Rumanjavas, črnovojnik dom. pešp. št. 27, 9. stotn.; Traden Franc, Podgora pri Ložu,

Modna trgovina

A. D R A M E

Novo mesto

vljudno priporoča krasno izbiro najmodernejših
damskih in otroških slamnikov
pristnih nojevih peres, rož in drugega nakita, po najnižji ceni.

➡ Cenjene dame se prosijo, da čim preje oddajo slamnike, da se pošljejo v popravilo.

črnovojni domobr. pešp. št. 27, 2. stotn.; Rutar Franc, Prapetno pri Tolminu, črnovojni dom. pešp. št. 27, 4. stotn.; Blaznik Franc, Mokronog, črnovojni dom. pešp. št. 27, 4. stotn.; Kralj Ivan, Igljenk pri Raki, črnovojni dom. pešp. št. 27, 4. stotn.; Žužek Anton, Gor. Karteljevo, črnovojni dom. pešp. št. 27, 5. stotn.; Švrt Mihael, Jevše pri Št. Petru, črnovojni dom. pešp. št. 27, 9. stotn.; Makše Josip, Jordan Kal pri Mirnipeči, črnovojni dom. pešp. št. 27, 12. stotnija; Šinkovec Franc, Zalog pri Šmarjeti, črnovojni dom. pešp. št. 27, 5. st.; Štine Anton, Šmihel pri Novem mestu, črnovojni dom. pešp. št. 27, 5. st.; Faleskini Rudolf, Dol. Straža, korporal saper. bat.; Cvetan Fran, Česnjice pri Trebelnem, pešec 17. pešp., 3. st.; Tratar Alojz, Gor. Jesenica pri Št. Rupertu, pešec 17. pešp., 6. stotn.; Česnik Josip, Palče pri Št. Petru na Krasu, pešec 17. pešp., 15. stotn.; Vodnik Ignacij, Grévrh pri Mirnipeči, pešec 17. pešp., 7. st.; Rak Ivan, Rogacice pri Škocjanu, topn. polk št. 7, bat. 1.; Lampret Ignacij, Zatičina, topn. polk št. 9, bat. 1.; Križanič Ivan, Sv. Križ pri Kostanjevici, topn. polk št. 7, bat. 2.; Dobrovič Jakob, Veliki maj (Istrija), 97. pešp., 3. št.; Dekanič Josip, Baška-Druga (Istrija), 97. pešp., 3. stotn.; Bertetič Simon, Pazin (Istrija), 97. pešp., 1. st.; Zajc Avgust, Ljubljana, 17. pešp., 12. st.; Princ Josip, Pristava pri Podgradu, 17. pešp., 16. st.; Šonc Albin, Tomaj pri Sežani, gorski polk št. 3, 5. bat.; Papež Franjo, Rudolfovo, dom. pešp. št. 27, 8. st.; Papež Ljudovik, Rudolfovo, dom. pp. št. 27, 2. st.; Košir Mihael, Brezje pri Kamniku, dom. pešp. št. 27, 3. stotn.; Gašperič Ivan, Dol. Straža, dom. pešp. št. 27, 2. st.; Kaferle Anton, Občina pri Dobrniču, dom. pp. št. 27, 12. st.; Brsan Josip, Dobrava pri Št. Jerneju, dom. pp. št. 27, 4. st.; Zupančič Anton, Dobrniče, dom. pp. št. 27, 13. st.; Vipavec Matija, Krasinec pri Metliki, dom. pp. št. 27, 9. st.; Škoda Anton, Mleščevu pri Višnji gori, dom. pp. št. 27, 11. st.; Knafelc Alojz, Birénavas, dom. pp. št. 27, 4. st.; Novak Alojz, Bodejnavas pri Žužemberku, dom. pp. št. 27, 4. st.; Mausar Jožef, Prapreče pri Št. Rupertu, dom. pp. št. 27, 5. stotn.; Kastelic Anton, Dobropolje, dom. pp. št. 27, 2. st.; Rakoše Ljudovik, Sela pri Straži, dom. pp. št. 27, 4. st.; Fatur Janez, Zagorje pri Št. Petru na Krasu, dom. pešp. št. 5, 6. stotn.; Razperger Franc, Št. Rupert, dom. pp. št. 4, 9. st.; Kralj Franc, Št. Jurij pri Kranjju, lov. bat. št. 7, 4. st.; Lesar Franc, Zapotok pri Ribnici, lovski bataljon št. 7, 4. stotn.

• **Bolnišnica v Kandiji.** Za bolne vojake sta darovala gg. br. Kobé precej narezanih klobas, katere so se razdelile ob prihodu zadnjega transporta. Preč. gospod župnik Trškan je poslal 1 jerbas suhih češpelj in orehov, glavna trafika v Novem mestu 2 škatle cigaret in nekaj tobaka, ravnateljstvo kmetijske šole pa 1 zaboj suhih češpelj in povidel. Velerodna gospa Josipina Romold, soproga c. kr. sod. svetnika v Mokronogu, je nabrala in poslala v podporo bolnici za ranjene in bolne vojake 118 K 26 vin. — Najprisrčnejša zahvala!

Mestna hranilnica v Novem mestu je poklonila namesto venca na grob njegove soustanovitelja in podpredsednika g. dr. Albin Poznika mestnemu županstvu sto kron v razdelitev, in sicer 50 K mestnim revežem in 50 K za družine v vojno poklicanih mož.

Dolenjske novice še ostanejo. Dobili smo od večih strani vprašanje, kaj bo z našim dolenjskim časopisom. Gospodom za danes odgovarjamo, da so priprave za nadaljni obstoj v najboljšem teku. Ape-liramo pa že danes tudi na oddaljenejši dolenjske interesente, da listu z vsestransko podporo, osobito z naročanjem, dopisi in inserati zasigurirajo obstoj.

Postne pridige bo imel letos v kapiteljski cerkvi č. g. P. Volbert S. J. iz Ljubljane. Natančnejši spored se bo še naznanil.

Umrli so v mesecu februarju v Novem mestu: Kirn Tihomilj, sin železn. čuvaja, 4 mesece; Ipavitz Ljudmila, zasebnica, 75 let; Volčič Kristina, vdova c. kr. sod. svetnika, 54 let; Ferlič Anton in Ferlič Silvo, otroka gostilničarja; Abram Leon, c. kr. okr. tajnik, 44 let; dr. Albin Poznik, c. kr. notar 67 let; Skaberne Florijan, posestnik, 67 let, in 6. marca je umrl v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji petošolec Ervin Dolenc, 16 let.

Važne tiskovine za občine, za prošnje za dopust vojakov za spomladansko setev ali pa za jesensko žetev se dobe v obeh jezikih v tiskarni J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

Usmiljen brat v ruskem ujetništvu. Iz ruskega ujetništva se je oglasil Alojzij Miklič, usmiljen brat iz Kandije, z redovnim imenom fr. Herman. Služil je pri lovcih in se udeležil hudih bojev proti Rusom. Svoje zadnje pismo iz bojišča je pisal 14. novembra lanskega leta. Kroglja, ki je bila njega zadela, je obtičala v njegovem nahrbtniku. Sedaj je pa dospela njegova dopisnica iz Kowrowa, kjer se nahaja kot vojni ujetnik.

Iz ljudskošolske službe. Suplentinja V spodnjem Karteljevu je postala Hedwiga Schweiger, ker je obolela učiteljica Matilda Verbič. Začasni vodja ljudske šole v Čermošnjicah je postal učitelj Franc Langer.

Hranilnica in posojilnica v Kandiji je imela svoj XVIII. redni občni zbor dne 22. svečana v svojem Posojilniškem domu. V smislu dnevnega reda je poročal kanonik Žlogar o letnih računih povdarjajoč, da je posojilnica v ključnem času razmerno dobro napredovala. Iz poročila posnamemo nastopno:

1. Zadrugi člani: Število začetkom leta 1914 2293, tedaj stanje koncem leta 1914 2279. — 2. Zadrugi deleži: Stanje začetkom leta 1914 K 4140 — Stanje koncem leta 1914 K 4234. — 3. Denarni promet: Prejemki K 904.279.54. Izdatki K 919.918.58. Skupaj K 1.824.198.12. — 4. Hranilne vloge: Stanje začetkom leta K 1.395.407.84. Vložilo se je 1514 krat K 376.019.87. Skupaj K 1.771.427.71. Dvignilo 2200 krat K 437.609.45. Ostanke K 1.333.818.26. Kapitalizovane obresti K 62.922.04. Tedaj stanje koncem leta K 1.396.740.30. Naloženo je na 2056 knjižicah s povprečno vrednostjo K 679.35. Novih knjižic se je izdalo 266, vničilo pa 280. — 5. Posojila: Stanje začetkom leta K 1.263.276.39. Izplačalo med letom K 271.885.32. Skupaj K 1.525.161.71. Vrnjeno med letom K 326.420.01. Tedaj stanje koncem leta K 1.208.741.70

Za nadzorstvo je poročal ces. svetnik Horvat ter s pohvalo omenjal, da hranilnica posluje v lepem redu, kar se razvidi iz vseh društvenih knjig. Predlaga, da se letni računi potrdijo in načelstvu dā absolutorij, kar občni zbor soglasno potrdi. — V sled potekle 4letne dobe se izvolijo v načelstvo zopet gg. Andrej Česenj, župnik pod Gradom, Alojzij Vovk, posestnik in ključavničar v Gotni vasi in znova Anton Turk, župan in posestnik, Bršljin. — V nadzorstvo so na novo izvoljeni gg. Štefan Trškan, župnik v Šmihelu in Ivan Kastelic, posestnik in gostilničar v Žabji vasi, za namestnika pa Anton Globčevnik, posestnik v Bršljinu.

Omenjamo še, da je posojilniški dom, cenjen nad 51.000 K zadruga lastnina. Poleg tega ima naša zadruga še koncem 1. 1914 rezervnega zaklada 61.427.76 K. Bog daj uspeh za bodočnost.

Iz Brusnic. Iz ruskega ujetništva se je oglasil Jurij Luzar, od katerega ni bilo od 2. septembra 1914 nobenega glasu. Sedaj je pa pisal iz ruskega mesta Tomsk. Pismo je bilo oddano 31. decembra 1914 in je došlo v Brusnice 27. februarja 1915. Vsi domači so ga že bridko objokovali.

• **Zopet je ranjen učitelj** na dež. kmetijski šoli na Grmu, Malasek. Sedaj se nahaja ranjen v bolnišnici v Bernu. Bil je že enkrat ranjen v Galiciji preteklo jesen.

Ko je ozdravel, se je vrnil zopet na severno bojišče, kjer je dobil nove rane.

Kmetijski učitelj Vedernjak je še zdrav in se nahaja v skladišni pisarni v Györu na Ogrskem.

Olajšave žitne zapore za kmetijstvo. Slov. ljudska stranka je posredovala pri vladi, da se žitna zapora za kmečki stan v toliko olajša, da se pusti za kmečko osebo večja količina moke na dan. Merodajni vladni krogi so obljubili določiti, da se prepusti za vsako kmečko osebo vsaj pol kilograma moke na dan.

Zaradi uboja Jožefa Gornika obsojeni so bili pred porotnim sodiščem 6. sodnikov dne 1. marca t. l.: Martin Stojnič na dve leti težke ječe, dopolnjene s četrletnim trdim ležiščem; France Sodec in Anton Govednik pa vsak na 18 mesecev težke ječe.

Kaznovani uzmoviči. Franc Turk iz Brusnic, Franc Kljun in Ivan Brulc izvrševali so okrog Novega mesta, v Kandiji, Mačkovcu razne tatvine; obsojeni so bili: Turk na 8, Kljun na 4 in Brulc na 3 mesece hudega zapor.

Kdaj morajo črnovojniki odriniti v vojaško službo. Cas za vstop leta 1915. odbranih črnovojniških obvezancev se je določil naslednje: I. Leta 1892. in 1895., dalje v letih 1878., 1879., 1880. in 1881. rojeni črnovojniški obvezanci, ki preje v avstro-ogrski monarhiji niso bili obvezani k vojaški službi in so si pridobili avstro-ogrsko državljanstvo šele po 31. decembru onega leta, ko so dopolnili starost 33 let in se brez prikrajšanja njihove črnovojniške dolžnosti niso imeli podvreči nobenemu naboru, imajo nastopiti vojaško službo 15. marca 1915. — II. Leta 1896. rojeni črnovojniški obvezanci nastopijo dne 15. aprila 1915.

„**Svetovna vojska**“. Pod tem naslovom je pričelo izhajati lepo delo v zvezkih v zalogi Katoliške Bukvarne v Ljubljani. Delo je opremljeno z lepimi slikami in bo nudilo enoten in nepretrgan popis današnjih bojev, poleg tega bo pa podalo tudi mnogo izvirnih črtic, slik in vojnih dogodkov, katerih niso prinesli časopisi. Uredništvo „Svetovne vojske“ ima namreč na razpolago že sedaj obilo dopisov in poročil po največ od slovenskih vojakov, ki so se vdeležili bojev na južnem ali severnem bojišču. Delo bo vsled tega zelo zanimivo in bo vredno, da si je shрани vsaka hiša za spomin na današnje težke dni svetovnih dogodkov. S prav posebnim zanimanjem pa bodo po tej knjigi posegli naši vojaki, ko se vrnejo iz bojišč, saj bodo popisani v knjigi boji, katerih so se sami vdeležili in ki so jim živo v spominu. Časopisi se pogube, ta knjiga pa bo ostala v spomin nam in znancem, saj bo nudila kroniko slovenskega junaštva.

Vsak posamezen zvezek, ki je dokaj obširen, velja 60 vin., četrletno (6 zvezkov) pa znaša samo 3 krone, katere je treba poslati pri naročilu naprej.

Nemški podmorski čoln U 20 potopljen. Wolfv urad poroča 10. marca: Glasom uradnega naznanila britanske admiralitete je danes angleški rušilec „Ariel“ potopil nemški podmorski čoln „U 20“. Moštvo se je rešilo.

Krušne nakaznice v Avstriji. Dunajski listi poročajo, da, ko doženejo zaloge moke in žita, uvedejo v Avstriji najbrže krušne in močne nakaznice. Nakazana množina je odvisna od doznane množine zalog. Najbrže se določijo meščanom drugačne množine kakor kmetom, ki se preživljajo večinoma s kruhom in moko.

Francoska bojna ladja se razbila. Iz Aten poročajo 6. marca, da se je pri Dedeagaču volika francoska bojna ladja razbila.

Ureditev hrane štajerskih poslov. Štajerski cesarski namestnik je izdal naredbu glede poslov, ki dobivajo pri gospodarju hrano, in določa med drugim: Če kak posel od svojega gospodarja vsled pomanjkanja gotovih živil, posebno moke, dobiva drugačno hrano ali drugačno (manjšo)

množino živil, kakor jo je dobival dosedaj po običajih ali po službeni pogodbi, tedaj to ne velja kot kršitev službene pogodbe od strani gospodarja. Posel ne sme zaradi tega svojega dela v manjši meri ali z manjšo skrbnostjo opravljati ali za to zahtevati kako odškodnino v denarju ali pa zahtevati razrušitev službene pogodbe.

Zaloge kož in usnja treba naznaniti. Dne 5. marca 1915 je bil razglašen v državnem zakoniku ministrski ukaz o dolžnosti naznanjati zaloge kož in zaloge za usnjarsko industrijo potrebnega materiala. Prvikrat se morajo zaloge naznaniti dne 16. marca 1915. Pozneje se mora obnoviti naznanilo vsakih 14. dni.

Za naznanila se smejo izključno porabljati samo uradne tiskovine. Potrebne tiskovine se dobé pri okrajnih glavarstvih in pri občinskih predstojništvih, in sicer brezplačno. Za naznanila se uporabljajo trojevrstne tiskovine, in sicer rumene za prijave „kož in kožic“, zelene za prijave „čreslovine in degrasa“, slednjic sive za „usnje“. Naznanila se morajo podati v dveh izvodih. Ako se pošlje prijava po pošti, se mora oddati najkasneje tistega dne, ki je predpisan za prijavo. Podrobnejša določila se lahko posnamejo iz ministrskega ukaza, ki je natisnjen na hrbtu naznanilnih tiskovin.

Angleško delavstvo stavka. Gibanje za stavko se razširja po celi deželi v vseh industrijah. V Liverpoolu stavkajo premogarji, rudarji na Škotskem so napovedali stavko, strojni delavci v Grimsbyju zahtevajo višjo plačo, še bolj Angleže skrbi napovedana stavka usnjarjev, ki izdelujejo usnje britski in francoski armadi.

Ogrska je zaplenila koruzo. Poljedelski minister je zaukazal oblastveno zaplenitev vseh koruznih zalog v celi deželi. V onih krajih, kjer koruza ni bila prijavljena, jo bodo oblasti rekvirirale in sicer ne po izjemnih cenah, ampak po oblastveno določenih, kar pomenja 6 do 9 K manj pri meterskem stotu.

200 gramov moke za osebo na dan. V Nemčiji se je do zdaj računalo 225 gramov za vsako osebo na dan. Od 15. marca nadalje so pa znižali uporabo moke za osebo dnevno na 200 gramov moke.

V Budimpešti bodo brez popoldanske južine. Listi poročajo, da je budimpeštanski magistrat ukazal, da odslej dalje v ondotnih kavarnah popoldne ne bodo več smeli prodajati za južino mlečne kave.

Gospodarska zadruga

za Novo mesto in okolico, ima svoj redni **občni zbor**

dne 28. marca 1915 ob polu 8. uri zvečer v Rokodelskem domu s sledečim sporedom: 1) Poročilo načelstva. 2) Volitev nadzorstva. 4) Odobritev računskega zaključka. 5) Spopolnitev načelstva. 6) Slučajnosti. — Ako ob tej uri ne bo občni sklepčen, vrši se čez pol ure drugi občni zbor, ki brezpogojno sklepa. Načelstvo.

Loterijske številke.

Trst, 10. marca 58 7 32 26 16

Prijatelje in znance prosimo za poročila padlih in ranjenih Dolenjcih.

Resen položaj na Grškem.

Na Grškem je izbruhnila resna kriza. Zdi se, da se je izjavil veliki kronski svet za to, da ostane Grška nevtralna; ministrski svet je pa predlagal kralju, naj pristopi trojnemu sporazumu, kar je kralj odklonil, nakar je vlada nastopila. Položaj je zdaj zelo težaven. V zbornici je ministrski predsednik izjavil, da je kabinet podal svojo demisijo, ker kralj ne odobrava vladne politike.

Italjanski „Secolo“ piše, da je hotel Venizelos dati na razpolago trosporazumu 100.000 mož. Kralj pa je bil mnenja, da še ni prišel pravi trenutek za nastop. Pridržati si hoče popolno svobodo glede odločitve. Grška pristanišča dajo na raz-

polago tropsorazumu, ne da bi zaradi tega vznevoljili Berolin.

V Nemčiji splošno prevladuje mnenje, da bo Grčija še tudi v bodoče ostala nepristranska in sicer tako dolgo, dokler se vojni položaj v Dardanelah ne bo bolj razjasnil. Znano je, da se notranjih dardanelskih utrdb še sploh ni napadlo. Turki so preprečili sovražni poizkus, izkrcati ob Dardanelah vojaške čete. Pri nepristranskih državah je ta turški uspeh napravil utis, da bo turška bramba Dardanel izvršila svojo nalogo.

Gospodarstvo.

Zgodnji krompir.

Prav je, če posadimo letos nekaj več krompirja kakor druga leta, toda le zaradi tega, ker nam utegne krompirja prej zmanjkati kakor druga leta. Iz drugih vzrokov pa ne! Pomisliti moramo, da je zgodnji krompir bolj občutljiv in manj rodovit, da je bolj mehkužen in razvajen in da potrebuje bolj rahle in gorke zemlje. Za zgodnji krompir je treba bolj ugodnih leg in dobre zemlje. Napačno bi tedaj bilo, če bi se v neugodnih razmerah sadilo več zgodnjega krompirja kakor ga potrebujemo za prvo rabo. R.

Za našo prašičjorejo.

Raznovrstna je krma, ki jo pokladamo prašičem in ki jo pridelujemo po naših njivah. Danes moram opozoriti na dve rastlini, ki jih kaže po naših krajih sejati v večji meri, da bo naša prašičjoreja letos bolj podprta.

To je zeleni radič in pesa.

Zeleni radič ali zelena cikorija daje našim sčincem izvrstno krmo, ki je slastna in tiha. Naše gospodinje poznajo že sem in tja to rastlino in jo sejejo za zeleno krmiljenje; želeli pa je, da se ta rastlina še bolj razširi, ker je tega vredna za naše prašičjorejske kraje. Saj en kraj njive naj se pusti za radič, katerega je prav sedaj v prvi spomladi sejati. Radič daje po 4 košnje prav sočne in tečne klaje, če ga sejemo na dosti gnojeno zemljo in tudi drugo leto nam da še par košenj. Treba pa je, da mu dobro gnojimo in da je tudi zemlja dobro in če mogoče bolj globoko obdelana. Izvrstno krmo dobimo, če pokladamo radič skupaj z mlado domačo deteljo, ki je istotako prav dobra za krmiljenje prašičev.

Druga zelo važna rastlina za našo prašičjorejo je pa pesa. Pri pesi je tudi gledati, da je nekaj več pridelujemo in da jo po možnosti izkoriščamo. To je pa le v tem slučaju mogoče, če jo sejemo. Pri nas je navada, da peso sadimo in da pridelujemo potrebne sadike na kaki gredici. Velik bolj pa je, če jo naravnost sejemo v vrste, ki naj so pravilno razdeljene. Vrste naj se zaznamujejo z vrstico (špago), če ni drugače, in naj se ob špagi delajo brazdice z motiko. V te brazdice naj se natrosi primerno redko pesno seme, kar po celi vrsti. Dosti je, da delamo vrsto od vrste po poldrug čevljev ali 45 cm narazen. Ko so brazdice posejane, se seme zagrne z motiko. Pri taki setvi pribode pesa po celi vrsti. To pa hočemo imeti. Najlepše rastline pustimo za naprej, druge pa jemljemo z redčenjem, ki naj se izvršuje po potrebi, in jih rabimo pozneje, ko so že nekoliko odrastle za prašičjo krmo. Mlada pesa nam že na ta način nekaj koristi. In ko je pesa sčasoma popolnoma razredčena in stoji vsaka rastlina na svojem mestu, recimo po en čevljev narazen, potem se začne pa obiranje pese, ki traja ves čas noter do jeseni in ki nam prinese dokaj zelenega perja. Setev pese nam prinese pa tudi sicer več vspeha, namreč več pridelka, ker nam sejana pesa v obče bolj obrodi kakor pa presajena.

Če hočemo z našo prašičjorejo naprej, se tedaj nujno priporoča, da uvažujemo

vse te prednosti pesine setve in da se je že letos poprimemo.

Presajanje pese se priporoča v tem slučaju, če jo hočemo pridelovati po zgodnjem strnišču, n. pr. po ječmenu. To delajo gospodarji v kamniški okolici. Tam se ječmenšče hitro pognoji in pripravi za saditev. Taka strniščna pesa navadno do jeseni še prav dobro obrodi. Potrebne sadike si moramo za to saditev pripraviti, in je prav, če so sadike nekoliko močnejše. Strniščno peso kaže zalivati, če bi nastopilo sušno vreme, in se v to svrhu najbolj priporoča stanjšana gnojnica, katere bi ne smelo manjkati pri nobenem gospodarstvu.

Na kmetijski šoli na Grmu se je že napravila poskušnja s tako strniščno peso in je bil vspeh prav ugoden, tako, da je zlasti našim malim posestnikom priporočati pridelovanje strniščne pese, če jim ostaja kaj prostora in gnoja za tako saditev.

Na vsak način moramo v naših razmerah bolj in bolj vpoštevati pridelovanje pese. Rohrman.

Gospodarske drobtine.

Prošnje za ugodnosti pri žitu. Vsakdo, ki je prizadet po zapori žita in moke, sme prositi za razne ugodnosti. N. pr.: Ako imaš teleta, praseta, prašiče za pitati in perutnino, a nimaš dovolj „zadnjega žita“, napravi dobro utemeljeno prošnjo, da se ti dovoli, dajati živini tudi drugo žito (koruzo, oves itd.) ter slabšo moko. Za težke konje se dovoli tudi več kot 3 kg ovsu, a zato se mora prositi. Priporočamo torej, da se v potrebnih slučajih napravijo prošnje, katere se potom občinskega urada pošljejo na okrajno glavarstvo. Prošnje se sploh lahko napravijo za vse. Uradno smo izvedeli, da lahko občine za več posestnikov skupaj napravijo prošnje za uporabo žita in moke za vzdrževanje perutnine in druge živine. Seveda se mora v tej skupni prošnji za vsakega posestnika posebej navesti vse, kar želi in koliko živine ima, kateri bi rad pokladal žito. Povdarjamo, da se žito in moka brez oblastvenega dovoljenja ne sme pokladati živini.

Književnost.

Svetovna vojska. 9. sešitek tega zanimivega dela je ravnokar izšel in obsega nadaljne boje med Avstrijo in Srbijo, oziroma Črnogoro. S prihodnjim 10. sešitkom bodo prejeli naročniki obljubljeni zemljevid evropskih bojišč v slovenskem jeziku. Zemljevid presega po lepi izvršitvi in natančnosti vsa pričakovanja. Četudi je zemljevid zelo velik in sicer: 1 m 15 cm širok in 86 cm visok, je vendar prostor za tako

število imen omejen. Pri vsem tem sta pa ravno preglednost in natančnost prve prednosti tega zemljevida, ki jih ima v toliki meri, kakor noben drug zemljevid Evrope. Ob robu ima specialne zemljevide posebno izven evropskih delov sveta, ki igrajo v današnji vojski kako vlogo. Za pregled svetovnega položaja je uvrščen tudi zemljevid celega sveta. Za vsako zasebno in javno porabo bo ta zemljevid nudil najlepši pregled. Po znižani ceni K 1.— je na razpolago ta zemljevid samo naročnikom „Svetovne vojske“. Kdor posamezno kupuje sešitke „Svetovne vojske“ se ne smatra naročnikom in mora zemljevid plačati po navadni ceni K 2-40, nalepljen na platno s palicami K 6-50, zložljiv v žepno obliko K 6.— Vsakemu pa je prosto, da se za prihodnje vpiše med naročnike in na ta način doseže znižano ceno za zemljevid, ki je razpisana samo za naročnike. Naroča se v Katoški Bukvarni v Ljubljani.

Dražbeni oklic. E 463/14 10

Dne 9. aprila 1915 dopoldne ob 9. uri bo na licu mesta v Golobinjku na pod-tavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: Zemljiška knjiga Golobinjek, vl. št. 65, parc. št. 186/1: stavišče z zidanco. Cen. vredn. 50 K. Parc. št. 672: vrt, njiva, zdaj travnik. Cen. vredn. 190 K 4 h. Parc. št. 675: vinograd, zdaj travnik. Cen. vredn. 53 K 10 h. Parc. št. 678: travnik, deloma opuščen vinograd. Cen. vredn. 76 K 80 h. Parc. št. 671: travnik. Cenilna vredn. 60 K 42 h. Parc. št. 676: vinograd, prej travnik. Cen. vredn. 26 K 22 h. Parc. št. 677: vinograd, zdaj travnik. Cen. vredn. 96 K 36 h. Skupaj 552 K 94 h. Najmanjši ponudek 369 K 34 h. Parc. št. 642, travnik, zdaj gozd. Cen. vredn. 381 K 25 h. Parc. št. 664: travnik, zdaj gozd. Cenilna vredn. 152 K 88 h. Skupaj 534 K 13 h. Najmanjši ponudek 356 K. Vl. št. 610 parc. št. 774: njiva. Cen. vredn. 52 K. Najmanjši ponudek 34 K 67 h. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 17. februarja 1915. 157 156

Velika svota denarja 154-0-2
se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

Dražbeni oklic. E 837/14 6

Dne 12. aprila 1915 dopoldne ob 9. uri bo pri tem sodišču, v izbi št. 31, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: Zemlj. knjiga Jurka vas, vl. št. 431: hiša s hramom, pašniki in vinogradi. Cen. vredn. 650 K. Najmanjši ponudek 433 K 34 h. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 1. marca 1915. 158

Vabilo

občnemu zboru
kmetijske posojilnice in hranilnice
v Mirni peči

reg. zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil

dne 14. marca 1915 ob 2. uri pop.
v slučaju neskl.pčnosti pa dne 28. marca
1915 ob 2. uri popoldne v združnih prostorih v Mirni peči

s sledečim sporedom:

1) Poročilo načelstva. — 2) Čitanje revizijskega poročila. — 3) Odobritev letnega računa za leto 1914. — 4) Volitev načelstva in nadzorstva, ozir. 5) sklepanje o razpustu zadruga potom likvidacije in volitev likvidatorjev. — 6) Slučajnosti.

Mirna peč, dne 28. februarja 1915.

Načelstvo.

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

≡ v lastnem domu v Kandiji ≡

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ 0/100

1-0-49

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Imetje.

Bilanca za leto 1914.

Dolgovi.

Tek. števil.	Znesek				Tek. števil.	Znesek					
	K	v	K	v		K	v	K	v		
1	Posojila			1,183.750	24	1	Deleži zadržnikov			8.180	—
2	Zaostale obresti posojil			49.503	65	2	Nezvdignene obresti deležev			4.457	31
3	Naložen denar	205.657	84			3	Hranilne vloge	1.505.396	07		
	Kap. obresti naložen. denarja	12.949	97	218.607	81	4	Kapit. obresti hranilnih vlog	65.381	89	1.570.777	96
4	Vrednostni papirji			85.929	55	5	Predpl. obr. posojil za l. 1915			5.001	50
5	Nezvdig. obr. vredn. papirjev			3.697	38	6	Rezerv. zaklad koncem l. 1913	72.353	57		
6	Deleži pri raznih zadrugah			3.320	—		Vstopnina za l. 1914	63	—	72.416	57
7	Nezvdignene obresti deležev			120	—		Čisti dobiček			3.545	68
8	Vrednost hiše po odpisu 0.5%			45.521	15						
9	Inventar po odpisu 10%			956	21						
10	Predplačani davki za l. 1915			386	09						
11	Gotovina koncem leta 1914			72.586	94						
				1,664.379	02					1,664.379	02

Posojilnica v Črnomlju, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, dne 31. decembra 1914.

Avgust Kunc l. r. ravnatelj.

155

Alojzij Fabian, l. r. odbornik.

Karl Müller l. r. odbornik.

Ignacij Klinc l. r. odbornik.

Z glavnimi in pomožnimi knjigami v soglasju našla: Anton Spreizer l. r. rač. pregled. namestnik. Franc Šetina l. r. rač. pregledovalec.